

Lønns- og forhandlingssystemet i KS

KS og primærorganisasjonene i Akademikerne inngår gjennom Akademikerne-K i en fireårig hovedavtale (HA) som regulerer forhandlingsordningen, medbestemmelse, rettigheter og plikter for Samfunnsøkonomenes medlemmer i KS-området.

Fireårig hovedavtale

Intensjonen med Hovedavtalen (HA) er å legge til rette for et best mulig samarbeid mellom partene på alle nivåer og videreføre prinsippet om lokalt å finne hensiktsmessige løsninger for å ivareta gode prosesser for reell medvirkning fra de ansatte med tillitsvalgtordningen.

Hovedavtalen forutsetter at det opprettes hovedtariffavtale mellom partene. Partene på arbeidstakersiden er den enkelte primærorganisasjon.

Toårig hovedtariffavtale

KS og primærorganisasjonene i Akademikerne inngår gjennom Akademikerne-K en toårig Hovedtariffavtale (HTA) som regulerer de kommunalt ansattes lønns- og arbeidsvilkår.

Lokal forhandlingsrett

Forhandlingsretten i lokale forhandlinger tilligger den lokale primærorganisasjonene ved lokale tillitsvalgte og gjelder uavhengig av antall medlemmer på forhandlingsstedet.

Lokale forhandlinger

Årlig lønnsregulering og annen/særskilt lønnsregulering skjer etter hovedtariffavtalen kapittel 3, kapittel 4 og kapittel 5.

Stillingssystemet

Samfunnsøkonomene har medlemmer i HTA kap.3.4.1 gjeldende øverste leder/toppleder og kap.3.4.2 gjeldende øvrige ledere på nivået under, kap.4 med sentralt stillingsregulativ og minstelønnsatser, og kap.5 som omfatter medlemmer som har høyere akademisk utdanning hvor stillingen krever dette. Her skjer all lønnsdannelse lokalt.

Lønnspolitikk

HTA i KS forutsetter en lokal lønnspolitikk som er gjort kjent for alle ansatte, at lønn benyttes som et personalpolitisk virkemiddel og at det skal være en naturlig sammenheng mellom arbeidstakerens kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling. Samfunnsøkonomene jobber for at all lønnsdannelse skal skje lokalt.

Kommunesektoren har i hovedsak følgende virkemidler i HTA for justering av lønn:

Kap 3: Årlige lokale lønnsforhandlinger for henholdsvis toppledere og øvrige ledere.

Kap 4: Årlige sentrale lønnsforhandlinger med generelle tillegg av den enkeltes grunnlønn, minstelønnssetninger på stillingsgrupper og avsetning av pott til lokale forhandlinger, samt særskilte lokale forhandlinger

Kap 5: Årlige lokale lønnsforhandlinger og særskilte drøftinger om lønnsreguleringer

Innenfor henholdsvis både HTA kap.3,4 og 5 er det definert hvilke kriterier/prinsipper som skal legges til grunn for vurderinger av lønnsfastsettelse, og grunnlag for drøftingsforhandlings- og tvisterett.

Den ansatte kan etter HTA § 3.2.2 kreve lønnsamtale dersom denne gjennom to år oppnår en vesentlig lavere lønnsutvikling enn sammenliknbare stillinger i virksomheten.

Tvisteløsning

Dersom forhandlinger ikke oppnår enighet følger det av HA § 6-2 om lokal tvisteløsningsmodell, normalt lokal nemnd dersom ikke annet er avtalt (pendelvoldgift).

Sammenligning av forhandlingsordningen i KS og statlig sektor

De aller fleste av Akademikernes medlemmer er i kommunal sektor innplassert i Kap. 5.

Den økonomiske rammen

Til forskjell fra statlig sektor fastsettes ikke rammen for lønnstilleggene i kap. 5 sentralt. Lønnsfastsettelsen for stillinger i kap. 5 foregår i sin helhet lokalt i den enkelte kommune, fylkeskommune og bedrift. Lønnsfastsettelsen skal bl.a. ta hensyn til stillingens kompleksitet, og den enkelte ansattes kompetanse, innsats og resultatet. Riktig nok skal det tas hensyn til lønnsutviklingen i tariffområdet, dvs. den sentrale rammen som fastsettes i kap. 4. Det skal også tas hensyn til kommunen, fylkeskommunens, bedriftens, økonomi og krav til effektivitet.

Stillingskoder

De ansatte som det skal forhandles for etter kap.5 er innplassert i stillingskoder knyttet til forhandlingskapittelet. Vilåret for å kunne innplasseres i kap. 5 er som hovedregel at den ansatte har høyere akademisk utdanning.

I KS området er det 428 kommuner, 19 fylkeskommuner og bedrifter som er eid av kommuner og fylkeskommuner. Disse har autonome budsjetter og forskjellig økonomi.

Parter

I KS forhandles det mellom kommunen, fylkeskommunen og bedriften på den ene siden og primærorganisasjonen på den andre siden. I stat gjennomføres de lokale forhandlingene i felles møter der alle partene deltar.

Tvisteløsning

I statlig sektor har man streikerett på den økonomiske rammen og fordelingen av denne. Tvisteløsningen i statlige sektor for lokale forhandlinger er en sentral nemnd, statens

lønnsudvalg. I kommunal sektor kap. 5 har man lokal nemnd ved tvist om den økonomiske rammen og fordelingen av denne.